

OPERA / RECENSIE

Astrid Vrenzen als Malle Babbe

FOTO UNITED PHOTOS/ROBERT VAN RIJN

'Pianist, de stervende vrouw moet dit zingen!'

'Meezingopera Malle Babbe', door Stichting Haarlemse Opera. Bijgewoond: vrijdag 18 november 2011, Meterhuis, Haarlem.

Het Meterhuis was afgelopen weekend omgetoverd tot een Haarlemse taverne, een herberg waar de legendarische Malle Babbe de scepter zwaaid. De Stichting Haarlemse Opera speelde de meezingopera 'Malle Babbe' voor een enthousiast publiek.

Of het verhaal waar gebeurd is valt te betwijfelen. Maar er bestaan in Haarlem al zoveel vreemde legendes dat deze er

óók nog wel bij kan, moet regisseur en scriptschrijver Annetien Koerselman gedacht hebben. Auteurs van historische toneelstukken of romans hebben de neiging zich te verliezen in een wirwar van personages, zoals 'de schoonzoon van de neef van de vader van het baasje van de hond van de burens' enzo voort, bij deze 'opera' is dit niet het geval.

In de herberg van Malle Babbe (Astrid Vrenzen) draait het om 'Suzanne Tromp' (mezzosopraan Michelle Mallinger), die een affaire heeft met Willem 'prins Pils' van Oranje (bariton

Michel Poels). Manlief Maarten Tromp (tenor Joost van Velzen) is zeeheld en dus op zee, maar verschijnt onverwacht ter plekke. Dat levert een confrontatie op tussen zeeheld en prins.

Qua dialogen worden er nogal wat open deuren ingetrapt. Tegelijkertijd, zoals 'vrouwen zijn als touwen, zó ingewikkeld', of 'meisjes die bloemen dragen mag je kussen zonder te vragen'. De muziek is afkomstig uit bestaande opera's, zoals 'Don Carlo', 'Così fan Tutte', 'Carmen' of 'Le Nozze di Figaro'. Doel is dat het publiek actief deelneemt aan de voor-

stelling. Er mag op bepaalde momenten zelfs gestemd worden welke wending het verhaal moet krijgen. Het is een grappige formule, hoewel je als kijker verlangt naar zelfgeschreven melodieën.

Het is vooral de uitstraling van sopraan Astrid Vrenzen die deze meezingopera iets extra's meegeeft. Ook de andere zangers en het - in historische kledij gestoken - koor staan hun mannetje. Pianist Thom Janssen begeleidt het geheel soepel, maar lijkt op een enkel moment niet geheel bij de les. Zo is er het duel tussen Maarten Tromp

en Willem van Oranje - compleet met zwaarden - waarbij de heren elkaar in slow motion steekbewegingen toedienen en waarbij Suzanne Tromp het onderspit delft. „Meneer de pianist, de stervende vrouw moet dit zingen!“, merkt één van de zangers op, waarop de pianist snel invalt. Hilarisch gelach in de zaal.

Het toont de informele sfeer in het Meterhuis, dat een goed-gekozen locatie blijkt. Deze Stichting Haarlemse Opera smaakt naar meer.

PAUL LIPS

Rintje ILLUSTRATIE SIEB POSTHUMA

SINTERKLAAS TIJPDIE SIEB EN SASKIA LEZEN VOOR

Sieb Posthuma liet zich voor 'Een vijver vol inkt' inspireren door de mooiste versjes van Annie M.G. Schmidt en maakte een prentenboek waarbij je ogen tekort komt. Posthuma illustreerde bijvoorbeeld 'De wim-wam reus', 'Sebastiaan', 'Ik ben lekker stout', 'Dikkertje Dap', 'De lapjeskat' en 'Tante en oom in Laren'. Op zaterdag 26 november van 11 tot 12 uur leest hij een stukje voor uit het boek bij Boekhandel Blokker in Heemstede. Daarna signeert Sieb Posthuma 'Een vijver vol inkt' evenals 'Het Grote Rintje Voorleesboek' met tekeningen en teksten van Posthuma zelf. De verhalen zijn in het boek, over Rintje en zijn vrienden Tobias en Henriette, zijn gebaseerd op de avonturen van zijn eigen hond Rintje. Ideale cadeau voor Sint, en vooral voor alle kinderen.

's Middags kan Sint zijn slag slaan voor volwassenen. Van 14 tot 15 uur signeert Saskia Noord haar nieuwste boek 'Koores' aan de Binnenweg 138. Een zinderende thriller over de gevaarlijke verdeling van de roes en het verleggen van grenzen. De toegang is vrij.

POP / RECENSIE

Knol groots in Patronaat

Gezien: Tim Knol vrijdag 18 november Grote Zaal Patronaat

HAARLEM - Tim Knol is zonder twijfel een van de meest opvallende Nederlandse artiesten van deze tijd. Het is pas twee jaar geleden dat deze 22-jarige singer-songwriter een contract tekende bij platenlabel Excelsior. Nu loopt het Nederlandse publiek massaal met hem weg en klinken zijn twee albums, 'Tim Knol' en 'Days', in menig huiskamer. Ook de Grote Zaal van het Patronaat krijgt Knol aardig vol, al blijft het balkon dicht. Hieronder streep hij met zijn grandioze band nog eens dat dit succes hem volledig toebehoort.

Tim Knol grote kracht is zijn sympathieke karakter. Hij gedraagt zich niet als een rockster. Nooit verheven, waardoor er tijdens een concert al snel samenhang ontstaat. Daarnaast staat de band Tim Knol als een huis. Een groep mensen die de kunde en bezieling heeft om tijdloze muziek kleur te geven, met ex-Daryll-Ann-gitarist Anne Soldaat als muzikale rots in de branding. Niet dat de toetsenist, de bassist en de drummer slecht zijn, Soldaat is gewoon héél erg goed. De Nederlandse meester in creatief en toch heel functioneel gitaarspel. Daar kunnen de anderen op bouwen. Ook Tim zelf heeft als gitarist overigens flinke stappen gezet de afgelopen twee jaar.

In grote lijnen loopt de muziekstijl van Tim Knol parallel aan Neil Young, Ryan Adams en Wilco. Rock met roots- en countryinvloeden. Op de albums klinkt dat iets 'cleaner' dan live. De show in de Grote Zaal verschilt van die in de Kleine Zaal, een jaar geleden. Daar hadden de ballades een veel grotere rol. Nu ligt de nadruk op muzikale capriolen. De meeste nummers worden lang uitgerekt tot spannende jams. Zelfs de radiohit 'Sam', die zich in simpele vorm het best leent voor publiekparticipatie, eindigt in een wirwar van geluiden, waar het publiek alleen maar met open mond naar kan kijken en luisteren. Best overweldigend.

Eigenlijk is het enige minpunt deze avond dat het geluid niet helemaal klinkt zoals het zou moeten. De balans wordt bij sommige nummers niet gevonden en de lage tonen zijn met vlagen een beetje ver te zoeken. Op de momenten dat alles klopt is het genieten. Het plezier en de liefde voor muziek spatten er af. Met zijn gezonde instelling en grandioze band zit er misschien zelfs succes in het buitenland in voor Tim Knol. Maar, zoals hij onlangs bekend maakte, gaat hij zich eerst een tijdje richten op fotografie. Wij zijn benieuwd.

MAARTEN CLAUS

KLASSIEK / RECENSIE

Concertkoor krachtig in sombere muziek

Solisten, Concertkoor Haarlem en het Promenade Orkest o.l.v. Ger Vos met werken van Brahms en Tippett. Gehoord: 19/11, Philharmonie, Haarlem.

Vrolijke kost hadden het 65-jarige Concertkoor Haarlem en dirigent Ger Vos niet uitgekozen voor hun jubileumfeestje. In de twee uitgevoerde werken dreigde een onheilswanger noodlot en kwamen de meest duistere kanten van de mensheid bovendien. Maar met een indrukwekkende uitvoering van 'A Child of Our Time' van Michael Tippett toonde het koor wel zijn grote kracht. Het bekende repertoire - volgend jaar staat 'Elias' van Mendelssohn op het programma - wisselt het amateurgezelschap bewonderenswaardig af met weinig uitgevoerde stukken.

Tippett meesterwerk is geen makkelijk stuk, niet voor de luisteraar en niet voor de uitvoerenden. Complexe meerstemmige passages, listige maatwisselingen en lastig in het gehoor liggende melodieën vragen veel van de zangers. Onder de even zorgvuldige als bezielende leiding van Ger Vos, die precies twintig jaar voor het gezelschap staat, weerde het Concertkoor Haarlem zich meer dan uitstekend. Samen met de musici van het Promenade Orkest wist het koor de luisteraar mee te nemen in de sombe-

re sfeer van 'A Child of Our Time'.

De pacifist Tippett componeerde het stuk kort na het uitbreken van de Tweede wereldoorlog. Het vertelt het verhaal van een jonge joodse vluchteling die uit wanhoop een Duitse diplomaat doodde en zo de Kristallnacht ontkenende. Duistere muziek is het waarin de lage strijkers, de contrafagot en de donkere tonen van de koperblazers overheersen. Hoop en vertrouwen schemeren door in de negro spirituals die Tippett als moderne koralen door het stuk weefde. De componist liet zich openlijk inspireren door de Passionen van Bach en 'The Messiah' van Händel. Het koor 'We cannot have them in our empire' roept associaties op met het 'Laf ih kreuzigen' uit de 'Matthäus'. De solopartijen waren met de bas Robert Muuse als een gezaghebbende en invloedenverteller, van de expressieve tenor Marcel Reijns als het kind en de donkere alt José Scholte prachtig bezet. Sopraan Claudia Patacca liet horen waarin het Concertkoor Haarlem nog kan groeien. Met een grote dramatische stem en met verzengende intensiteit beheerste zij de uitvoering. Iets van haar dramatische kracht en durf hadden voor meer reliëf en nog grotere zeggingskracht kunnen zorgen.

WINAND VAN DE KAMP

Veel drukbezochte signeersessies in de regio met bekende auteurs en hun fans

'Je doet dit voor de lezer'

DOOR PAUL LIPS HAARLEM/BLOEMENDAAL - Het is Sinterklaastijd en ook de kerst komt er weer aan, dus dat betekent dat boekverkopers goede zaken doen. En bij het fenomeen 'boeken verkopen' horen signeersessies, zo weten de regionale boekwinkels. Beroemdheden en minder beroemde auteurs kwamen afgelopen zaterdag op bezoek.

Zo is Anna Enquist zaterdagochtend te gast bij H. de Vries Boeken aan de Gedempte Oude Gracht, waar zij in gesprek gaat met literatuurkenner Wim Vogel naar aanleiding van de nieuwe roman 'De verdoovers'. Het is een onconventionele doktersroman over liefde, werk en absurditeit die zich afspeelt in de wereld van de anesthesiologie.

Enquist deed research voor de roman in het Amsterdamse VU ziekenhuis. „Daar zag ik hoe de anesthesist vaak verdrinkt in het vak, zodat-ie zijn persoonlijke problemen naar de achtergrond kan schuiven.“

Bij boekhandel Bloemendaal aan de Bloemendaalseweg is sportpresentator en auteur Mart Smeets druk bezig met een signeersessie. Aanleiding is de verschijning van het nieuwe boek 'Prettig verslaafd', dat een inkijkje geeft in zijn beleving van het afgelopen sportjaar.

Nu kennen we Mart Smeets inmiddels als een door de wol geverfde BN-er, die naar eigen wens elke rol kan spelen die hem op dat moment uitkomt: de ervaren televisiepresentator, de korzelige tafelfagist bij een latenight talkshow en een heel enkele keer een toffe peer met wie je een leuk gesprek kunt voeren. Deze zaterdag kiest Smeets voor de laatste rol en dat levert een gezellig uurtje op. Gewillig vraagt hij 'voor wie is het?', om daarna met wisselende lijnen de naam van de begunstigde te noteren.

Anna Enquist leest voor uit haar nieuwe roman 'De verdoovers'. Rechts interviewer Wim Vogel.

FOTO UNITED PHOTOS/BART VAN VLIET

„Zojuist had ik een ontmoeting die me diep heeft geraakt“, verklaart Smeets. „Dat was met Marianne, de weduwe van jouw voormalige hoofdredacteur Frans Nypels. Van die man heb ik het vak geleerd. „Hier doe je het voor, voor de lezer. Ik was een keer in Arnhem bij boekhandel Heijmans, waar iemand zei: 'ik heb wel trek in een glaasje wijn'. De volgende ging bij de plaatselijke slager een schaal plakjes worst halen en het werd nog heel gezellig

hij tegen me. Daar bedoelde hij mee dat je niet kloekeloos met de stroom mee moet gaan.“ Smeets vindt het belangrijk om dit soort signeersessies te doen, niet alleen in deze regio maar in het hele land. „Hier doe je het voor, voor de lezer. Ik was een keer in Arnhem bij boekhandel Heijmans, waar iemand zei: 'ik heb wel trek in een glaasje wijn'. De volgende ging bij de plaatselijke slager een schaal plakjes worst halen en het werd nog heel gezellig

daar. Maar mevrouw, wat ziet u er pràchtig uit!“ Een binnengestapte dame op leeftijd draagt een imponerend hoofddekseel, waar koningin Beatrix Jaloers op zou kunnen zijn. „Mijn kleinzoon is een groot fan van u. En hij wil zelf ook sportverslaggever worden“, verklaart ze. „Dan is-ie niet zo vaak thuis mevrouw“, merkt Smeets op. „Misschien maar vier maanden in het jaar.“ Terug naar H. de Vries boeken in Haarlem, want daar is

een informele bijeenkomst aan de gang met Karin Amatmoekrim, de veelgeprezen auteur van 'Het gym', dat zich afspeelt in Velsen. Boekhandelaar Daan van der Valk schenkt koffie, terwijl de American Baking Company overheerlijke cupcakes serveert. De 89-jarige Corrie van der Zee-Schilder heeft zojuist een boek laten signeren. „Vroeger was dat gymnasium mijn lagere school. Vandaar dat ik dit boek heel graag wil lezen.“

Lezing Karel Vreeburg op Bouwkunde TU Delft

DOOR JOHN OOMKES HAARLEM/DELFT - De Haarlemse beeldhouwer/tandarts Karel Vreeburg heeft zaterdag op de faculteit Bouwkunde van TU Delft een inleiding gehouden over de betekenis van wiskundige principes voor zijn sculpturen.

Vreeburg kreeg de eervolle invitatie van Stichting Ars et Mathesis, die voor het derde jaar op rij in een Nederlandse universiteit een symposium

organiseerde over de samenhang tussen kunst en wiskunde. De faculteit stelt ook enkele van Vreeburgs beelden tentoon. Bijna zonder uitzondering past Vreeburg in zijn werk het principe van de zogeheten Band van Möbius toe, vaak in de lengterichting gespleten en in knopen gedraaid. Bij de Band van Möbius wordt een ring voordat hij gesloten wordt, éénmaal gedraaid. De binnenkant van de ring gaat daarbij vanzelf over in de buitenkant.

Willem Snitker voegt nieuwe speler aan literaire basiselectie toe Menno Wigman in Bleeker Editie

DOOR NUEL GIELES HEEMSTED - Willem Snitker heeft met Menno Wigman en drie nieuwe liefdesgedichten van diens hand een nieuw deeltje toegevoegd aan zijn bibliofiele Bleeker Editie. De vier originele lino's, in elk exemplaar van de oplage van 125 zijn van Snitkers hand.

Afgelopen zaterdag werd de nieuwe uitgave ten doop gehouden in zijn galerie De Bleeker. Eerder verschenen in deze Bleeker Editie onder anderen Hafid Bouazza, L.H. Wiener, Frans Thomése en A.L. Snijders.

In de optiek van Snitker past Menno Wigman mooi in het 'team' van schrijvers en dichters dat hij dit jaar samenstelt: „Ik hoorde vrijdag Johan Cruyff bij Pauw en Witteman het verschil tussen Van Gaal en hem beschrijven. 'Ik ga uit van het individu en Van Gaal van de groep.' Daar zit ik tussenin. Ook voor mij is het individu het uitgangspunt, maar tezamen moeten ze wel een team vormen. De schrijvers staan op zichzelf maar vullen elkaar tegelijkertijd ook aan.“

Die vergelijking met een wedstrijd en schrijven kun je wel verder trekken. Schrijvers willen net zo goed winnen. De opbouw is belangrijk, net als anticipatie, aanval en afronding. Ik kies individuen die zich op mijn pers thuisvoelen. Ik ben als het ware de grasmat.

Menno Wigman en Willem Snitker signeerden de nieuwe Bleeker Editie.

PR-FOTO

Ik lees veel en luister naar de radio. Als iets interessant is maak ik een aantekening. Als ik er na een week nog zo over denk, ga ik me in iemands werk verdiepen, en als mijn waardeering dan nog overerind staat, neem ik contact op. Wigman is een bijzondere speler in het poëtische landschap én in mijn

team. Hij is verrassend, ontroerend, serveert een complete maaltijd... Het ruikt goed. Ik zie hem als vijfsterrenkok, een omweg waarderend om met de Michelin-gids te spreken. Zijn grote ernst combineert hij met humor en een fijnzinnige lach. Een componist met woorden.“ De drie gedichten "...; 'Natte

woorden' en 'Promesse de bonheur' getuigen daarvan.

Vóó Kerst zijn nog twee Edities het licht. Eén met Sjeng Scheijen, schrijver van de biografie 'Diaghilev', met etsen van Toer van Schayk. En een met Tread Bruinja en Kees (Jiskfet) Prins. Snitker maakt daar zelf weer lino's voor.

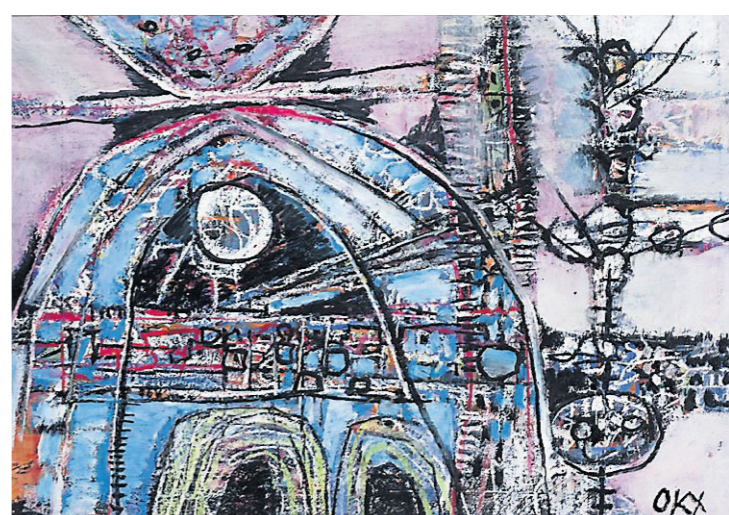
DOOR NUEL GIELES

HAARLEM - Kunstcentrum Haarlem maakt er een goede gewoonte van met de jaarlijkse Kunstlijn begin november aandacht te besteden aan Haarlemse kunstenaars. „Dat is daarvoor het moment suprème“, aldus directeur Leo Duppen. Schilderijen en werk op papier van Kees Okx en het keramiek en de bronzen van diens levensgezelin Hélène van Dongen staan deze keer centraal aan de Gedempte Oude Gracht 117-121.

Duppen: „Vanwege de hoeveelheid werk die voor zo'n expositie komt kijken, laten we zo'n expositie lekker lang doorlopen. Ook leuk voor de fans.“

Kees Okx (1939) is geboren en getogen in Haarlem. Duppen: „Anton Heyboer voor wie Okx etsen afdruckte, was vijftien jaar ouder. Er ontstond een duidelijke leraar/leerlingverhouding. Kees Okx kende Frans Verpoort van De Groep. Hij onderhield ook contact met Poppe Damave. Okx heeft zich ontwikkeld tot de man van het teken in een zelfstandige beeldtaal. Je merkt ook de invloed van iemand als Paul Klei, die een enorme impact heeft gehad op de Nederlandse beeldende kunst en op Cobra. Ook tussen hen zit zo'n tien/vijftien jaar.“

Thema door de jaren heen blijft Okx' Labyrinth, als dynamisch symbool, waarin elementen uit Provo en Cobra samen-

'Dialogue avec la terre', Kees Okx.

PUBLICITEITSFOTO

komen. Maar ook het deficit van het kapitalisme en het creëren van kunst voor de gewone man komen terug met een sterk gevoel voor kleur, voortkomend uit de vroege, florale motieven bij Okx. Meer dan eens krijgt zijn oeuvre, zeker in zijn grote werken, monumentale trekken die tegen de architectuur aanschuiven. Door de jaren heen ontstaat zo een zekere tijdloosheid, waarvan de kracht teruggaat op universele waarden. Okx veroverde er een plaats mee in het culturele klimaat in den lande. Toen hem ook nog gevraagd werd directeur te worden van een museum op Curaçao en om

een expositie in te richten in Venezuela hield hij het hier als vaste verblijfplaats voor gezien. Hij vestigde zich in Frankrijk. Van een andere sfeer is het werk van Hélène van Dongen. Een van haar geliefde media is de Japanse gebakken klei, raku, die tijdens het brakproces bij duizend graden craqueleert. Zij weet in haar objecten een oerwustzijn aan te spreken. Beelden met een individuele eigenheid, die echter wel degelijk een thematische verwantschap met Okx' basale gevoel suggereren.

Kees Okx/Hélène van Dongen, Natuur Beeld Taal, Kunstcentrum Haarlem, Ged. Oude Gracht 117-121, t/m 10/12/11.